

Društveno odgovorno poslovanje u Srbiji usmereno ka deci: primeri dobre prakse

Beograd 2016.

Telenor teži da bude pokretačka snaga u oblasti mobilne telefonije u Srbiji nudeći kreativna, inovativna i jednostavna rešenja za svoje korisnike.

Najveća pažnja posvećuje se deci, jer su ona osnov svakog društva

Koncept društvene odgovornosti duboko je utemeljen u sistem poslovanja Telenora, pa se DOP-u pristupa na strateški način. Filantropska aktivnost Telenora realizuje se kroz rad Telenor fondacije, koja je u Srbiji osnovana 2007. godine. Telenor predstavlja primer dobre prakse u pogledu posvećenosti poštovanju prava dece, borbi protiv dečjeg rada, poštovanja prava roditelja i podsticanja zapošljavanja mladih, bezbednosti proizvoda za decu, usklađenosti marketinških aktivnosti sa najboljim interesom deteta, reagovanja u vanrednim situacijama i podrške zajednici i državi da zaštite i podrže dečja prava. Posvećenost Telenora pravima deteta potvrđuje i to što je Telenor aktivan učesnik i zagovornik inicijative *Principi poslovanja i prava deteta*.

Princip 1. Pored usvojene strategije, politike i statuta u kojem su zastupljena prava dece, Telenor je razvio i priručnike za određene segmente društveno odgovornog poslovanja. U Telenoru je osnovan tim koji se bavi ljudskim pravima, a koji prati zakonodavni okvir i usklađuje poslovanje u različitim oblastima rada.

Princip 2. Telenor ima jasno određene propise zaštite prava mladih, a svi dobavljači i poslovni saradnici imaju obavezu da potpišu ugovor koji predviđa da će poštovati prava zaposlenih i dece.

Princip 3. Posebna pažnja posvećuje se pravima roditelja. Uvedeno je fleksibilno radno vreme, koje podrazumeva da zaposleni na posao mogu doći u periodu od sedam do deset časova, a imaju i mogućnost rada od kuće. Takođe, Telenor je uveo duže porodiljsko odustvo u zemljama koje ne prepoznaju pravo na porodiljsko odsustvo duže od

šest meseci, i tako uspostavio standard na svim tržištima na kojima posluje.

Princip 6. Telenor vodi računa o načinu promocije svojih proizvoda i usluga, i mogućem uticaju na decu.

Princip 9. Osnovan je tim za reagovanje u kriznim situacijama. Jedan od primera njegovog delovanja bila je reakcija na poplave u Obrenovcu.

Princip 10. Telenor fondacija je strateški usmerena na četiri oblasti delovanja: obrazovanje i profesionalno usavršavanje mladih; unapređenje položaja društveno ugroženih grupa; razvoj kulturne produkcije i umetnosti; zaštita životne sredine.

Nordeus se bavi razvojem popularnih igara za društvene mreže i mobilne telefone, od kojih je najpoznatija sportska igra Top Eleven Football Manager.

Bezbednost proizvoda, dečja prava i posao za mlade radnike

Nordeus društvenu odgovornost vidi kao svoj prioritet, a razvoju DOP-a najviše je doprinela dobra saradnja sa civilnim sektorom, posebno sa organizacijom *UNICEF*.

Princip 1. Nordeus je posvećen poštovanju prava dece, što je iskazano i u okviru strateškog dokumenta koji reguliše aktivnosti DOP-a i donacija. Prilikom promovisanja aplikacija poput *Top Eleven Football Manager*, Nordeus obavlja prethodnu procenu kako će deca upotrebljavati aplikaciju i preduzima potrebne korake kako bi obezbedio puno poštovanje prava dece.

Princip 3. Od svog osnivanja, Nordeus poštuje etički kodeks, kako bi zaposleni bili zdravi, zadovoljni i srećni na radnom mestu. Pored poštovanja osnovnih propisa koji se odnose na godišnje odmore,

porodiljsko odsustvo i druga prava zaposlenih, u Nordeusu postoji mogućnost da dete provede dan sa roditeljima na poslu kada je to potrebno ili kada to porodica želi, da roditelji dođu kasnije na posao ukoliko je dete bolesno, tužno, a moguće je kombinovati i rad u kancelariji sa radom od kuće. Nordeus pruža prilike i za zapošljavanje mladih kroz različite programe volontiranja, mentorstva, a kroz *Start in* centar mladima obezbeđuje i obuke za rad u IT sektoru.

Princip 5. Prilikom razvoja aplikacije *Top Eleven Football Manager*, Nordeus je vodio računa o tome da nema nikakvih naznaka agresije, nasilja ili upotrebe pogrđnih reči, čime se deci daju pozitivni i stimulativni, a ne negativni modeli učenja.

Princip 10. Nordeus je usvojio strateški dokument koji reguliše donacije, tj. ima definisani pristup strateškom ulaganju u društveno-socijalne programe koji su u skladu sa opštim prioritetima društva. Takođe, Nordeus sprovodi aktivnosti zajedno sa nacionalnim i lokalnim organizacijama, poput škola, *UNICEF-a*, udruženje građana MOST i drugih.

Misija Wiener Städtische osiguranja je stvaranje i razvijanje kulture osiguranja i pružanje usluge čiji

Kroz program društveno odgovornog poslovanja, kod zaposlenih razvija i neguje građanske vrednosti

Kroz projekat *Wiener volonterski dan*, zaposleni jedan ili više dana u godini posvećuju volonterskim aktivnostima, koje su usmerene ka unapređenju života u zajednici i života građanki i građana kojima je potrebna podrška.

*kvalitet odgovara
savremenim svetskim
standardima
poslovanja.*

Princip 9. Sprovedeno je niz aktivnosti i organizovane su donacije za poplavljena područja, pre svega za Obrenovac (prva donacija je iznosila 10,5 miliona dinara).

Princip 10. *Wiener Städtische* osiguranje je primer dobre prakse saradnje države i poslovnog sektora u oblasti promocije sporta i zdravlja dece. U okviru projekta *Sportski čas – ispravi se!* ukazuju na sve veći problem krive kičme i značaj bavljenja sportom kod dece i omladine. U saradnji sa Odbojkaškim savezom Srbije i Udruženjem odbojkaških klubova, *Wiener Städtische* promovise i motiviše decu da budu sportski aktivna. U saradnji sa Odbojkaškim savezom Srbije i Udruženjem odbojkaških klubova prvih liga, *Wiener Städtische* osiguranje je formiralo poseban stručni tim sastavljen od lekara fizijatara i odbojkaša, koji pored davanja praktičnih saveta za pravilan rast i razvoj, kroz igru i druženje animiraju mališane da počnu da se bave sportom. *Wiener Städtische* radi i na pokretanju projekta „Sportom protiv dijabetesa“, čija su ciljna grupa deca uzrasta od 6 do 13 godina.

Wiener Städtische saraduje i sa velikim brojem civilnih organizacija i institucija na lokalnom nivou: Nacionalno udruženje roditelja dece obolele od raka (NURDOR), muzička škola „Isidor Bajić“ iz Novog Sada, Dom za decu bez roditeljskog staranja „Drinka Pavlović“, Kolo srpskih sestara i drugima.

IKEA je multinacionalna korporacija koja dizajnira i proizvodi nameštaj, tehniku, kućni pribor, a njena misija je da pruži širok asortiman dobro dizajniranih i funkcionalnih proizvoda, koji su pristupačni najširoj javnosti.

Učiniti što većem broju ljudi svakodnevni život boljim, uz manje korišćenje prirodnih resursa.

IKEA teži ka tome da usmeri svoje poslovanje ka podršci održivom razvoju. Cilj IKEA nije samo da smanji negativne uticaje na poslovanje i ljude, već da na pozitivan način doprinese društvu. Iz tog razloga je i kreiran glavni moto DOP-a – *Planet & People Positive*.

Princip 1. IKEA je uložila velika materijalna sredstva u dečje selo u Rumuniji kako bi podstakla uključivanje dece u školu i povećanje kvaliteta života dece. Ovakve akcije predstavljaju direktnu primenu Konvencije o pravima deteta i operacionalizaciju dečijih prava. Takođe, IKEA zabranjuje eksploataciju dečjeg rada i propisuje da svi zaposleni treba da imaju pristojne uslove rada i materijalne nadoknade za isti. *Iway* kodeks ponašanja, koji važi i za IKEA i za njene kooperante, direktno zabranjuje eksploataciju dečjeg rada i propisuje da svi zaposleni moraju imati pristojne uslove rada i plate koje zadovoljavaju osnovne potrebe porodice i dece, odnosno da se mora voditi računa o njihovoj bezbednosti na radu.

Princip 7. IKEA nastoji da doprinese uštedi prirodnih resursa koji su potrebni za ostvarivanje kvaliteta života, što predstavlja jedan od osnovnih principa DOP-a usmerenog ka deci. U saradnji sa *World Wide Fund for Nature (WWF)*, IKEA je analizirala celokupan proces proizvodnje u pogledu potrošnje energije, kako bi svela istu na minimum. Na primer, svaka nova IKEA radnja treba da bude najbolja u pogledu dizajna, potrošnje energije, mogućnosti recikliranja i drugih karakteristika. Time je IKEA postigla da karbonski otisak radnji bude svega 2,5%. Isto tako, nijedan novi proizvod iz određene linije ne sme da troši više prirodnih resursa nego prethodni, bez obzira na

dizajn. Kako bi podigla svest među građanima o važnosti štednje resursa, IKEA je pokrenula i inicijativu besplatnog davanja svojih proizvoda, pri čemu građani imaju obavezu da prate potrošnju resursa (npr. struje) i podnose izveštaje o tome, kao i da dele svoja iskustva sa prijateljima.

*Kompanija Metalac i
njena fondacija
posebnu pažnju
posvećuju društveno
odgovornom
poslovanju: kvalitet i
zaštita životne sredine,
sportske aktivnosti i
briga o zaposlenima.*

Zaposleni i njihove porodice - na prvom mestu

Princip 1. Svako dete zaposlenog koje redovno studira - ima stipendiju, čime Metalac potvrđuje da su mu ljudi na prvom mestu i da ima moralne i etičke norme duboko ukorenjene u sistem vrednosti i principe rada.

Princip 3. Svako novorođeno dete zaposlenih u Metalcu dobija novčanu nagradu u sklopu programa *Za budućnost rastemo zajedno*, koji ima za cilj pružanje doprinosa naporima društvene zajednice u borbi protiv bele kuge. Od osnivanja Fondacije Metalac 2006. godine, vrednosnim čestitkama nagrađeno je 430 dece i uloženo oko 450.000 evra u podsticanje mladih kadrova da zasnuju porodice. U jubilarnoj 2016. godini nagrade za svako novorođeno dete radnika Metalca se povećavaju i to: 1000 evra za prvo, 2000 evra za drugo, 3000 evra za treće, 4000 evra za četvrto i tako redom, po hiljadu eura više za svako sledeće dete. Pored podrške za novorođenu decu zaposlenih, Metalac radnicima isplaćuje radničke, a rukovodiocima menadžerske premije, a obezbedio je i dodatno penziono osiguranje za više od 300 zaposlenih.

Misija Elektroprivrede Srbije jeste pouzdano snabdevanje kupaca električnom energijom, pod najpovoljnijim uslovima, uz stalno podizanje kvaliteta usluga. Sastavni deo poslovne politike kompanije je društveno odgovorno poslovanje u svim segmentima, od zaštite životne sredine do ulaganja u zajednicu.

Princip 10. U okviru sportskog društva *Metalac*, pruža se podrška šest sportskih klubova u kojima trenira više 600 članova, najviše dece i omladine.

„Prava deteta“ kao najširi i najsveobuhvatniji pojam u pravnom i moralnom smislu

U Elektroprivredi Srbije (EPS), posebna pažnja se obraća na to da DOP usmereno ka deci bude sveobuhvatno i da pokrije različite oblasti od značaja – obrazovanje, zdravstvo, sport.

Princip 1. Društvena odgovornost usmerena je na programe za decu i različite vidove pomoći deci: unapređenje uslova života u zajednici (Udruženje “Deci Golije”, Fondacija SOS Dečje selo Kraljevo), dodatno obrazovanje kroz dečje naučne kampove (“Viminacijum” kod Kostolca, eko-kampovi “Tara” i „Vršački breg“), obrazovne kampanje (“EPS i deca” na temu opasnosti od struje, značaj i načini štednje struje, obnovljivi izvori energije i zaštita životne sredine), podrška dečjim manifestacijama posvećenim neformalnom obrazovanju (Festival nauke i Noć istraživača), inkluzija i različiti programi pomoći marginalizovanim grupama dece (romska deca, deca bez roditeljskog staranja i deca sa invaliditetom). Jedan od važnih segmenata DOP-a je podrška školama za poboljšanje uslova rada: za nabavku učila i opreme, renoviranje ili popravku školskih objekata.

Princip 3. Sindikat EPS-a pruža finansijsku pomoć zaposlenima u različitim oblastima koja se odnose na decu: vantelesna oplodnja, pomoć u lečenju dece koje nije pokriveno obaveznim zdravstvenim

osiguranjem, nabavka svih vrsta lekova za decu, ortopedska pomagala za decu. EPS ne brine samo o deci zaposlenih, već i o deci poginulih i preminulih radnika, kroz obezbeđivanje sredstava za nabavku novogodišnjih paketića i podršku njihovom školovanju.

Princip 10. EPS kontinuirano podržava bolesnu decu; za adekvatno lečenje u zemlji i inostranstvu ili nabavku lekova, a pružila je i finansijsku pomoć Institutu za neonatologiju u Beogradu za nabavku tri inkubatora, Kliničkom centru Srbije i Kliničko-bolničkom centru “Dragiša Mišović” u Beogradu. Pored toga, EPS je pomogla i opremanje senzornih soba u okviru Doma “Dragutin Filipović Jusa” u Beogradu, Ustanove za decu i mlade u Šapcu, Domu “Veternik” u Veterniku, Domu „Kulina“ u Kulini i Domu „Duško Radović“ u Nišu. Termoelektrane “Nikola Tesla” i Rudarski basen “Kolubara” tradicionalno uručuju novčane nagrade najboljim đacima lokalnih osnovnih škola.

EPS se pridružila kampanji „Prioritet za decu i trudnice“ u organizaciji Centra za prava deteta i pruža veliku pomoć kada su u pitanju humanitarne akcije ili saniranje posledica elementarnih nepogoda (zemljotres u Kraljevu 2011. godine, poplave 2014. godine).

EPS je partner na UNICEF-ovom projektu “Razvoj dece u ranom detinjstvu” i najveći donator programa “Škola bez nasilja”, koji je sproveden u osnovnim školama u Srbiji.